

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

K problematice dějin průmyslu, techniky a exaktních věd v českých zemích a na Slovensku v 19. a 20. století = About the history of industry, technology and exact sciences in the Czech lands and Slovakia in the 19th and 20th centuries / František Čapka, Radek Slabotínský (eds.). -- Brno : Technické muzeum v Brně, 2017. -- 187 stran. -- (Acta Musei Technici Brunensis ; sv. 13)

Částečně slovenský text, anglická resumé

ISBN 978-80-87896-46-4

338.45(091) * 62(091) * 658.114(091) * (437.3) * (437.6) * (048.8:082)

- 19.-20. století

- dějiny průmyslu -- Česko -- 19.-20. století

- dějiny průmyslu -- Slovensko -- 19.-20. století

- dějiny techniky -- Česko -- 19.-20. století

- dějiny techniky -- Slovensko -- 19.-20. století

- dějiny podnikání -- Česko -- 19.-20. století

- dějiny podnikání -- Slovensko -- 19.-20. století

- kolektivní monografie

338.3/4 - Hospodářská a výrobní odvětví [4]

Klíčová slova: průmyslová odvětví; technický vývoj; exaktní vědy; automobilismus; odborné oborové časopisy; osobnosti; podnikatelé; živnostníci; dělnictvo; vzpomínky; české země; Slovensko; 19. a 20. století; historie

Key words: Industries, technical development, exact sciences, motoring, specialist field magazines, personalities, entrepreneurs, tradesmen, labour, memories, Czech lands, Slovakia, 19th and 20th centuries, history

Autorský kolektiv: Doc. PhDr. František Čapka, CSc. / RNDr. Michal Černý / Mgr. Pavla Dubská / PhDr. Ján Džujko, PhD. / Doc. Ing. Blahomil Grunda, CSc. / Mgr. Pavel Mašláň / PhDr. Jarmila Pechová / Radek Polách / Doc. PhDr. Bohumír Smutný, Dr. / Mgr. Martina Šlancarová / Mgr. Markéta Tobolová / Mgr. Dana Vedra / PhDr. Naděžda Urbánková / Mgr. Sylvie Zouharová Dyková

Recenzovali: doc. PhDr. Jiří Pernes, Dr., Mgr. Vladimír Březina, Ph.D.

Vydalo Technické muzeum v Brně / Purkyňova 105, 612 00 Brno / www.tnbrno.cz

Předtisková příprava a tisk: Graficoon Brno

Překlady: Mgr. Lenka Zimková

Redakce: Bc. Lenka Máčalová, Eva Řezáčová, Mgr. Pavla Stöhrová

Objednávky zasílejte na adresu vydavatele: gilbertova@tnbrno.cz

Publikace vychází s laskavou finanční podporou z programu Kulturní aktivity Ministerstva kultury ČR.

Reprodukování snímků a materiálů uveřejněných v této publikaci je možné pouze se souhlasem vydavatele a jejich vlastníků, autorů a správců.

© Technické muzeum v Brně, 2017

ISBN 978-80-87896-46-4

Z DĚJIN VĚDY A TECHNIKY

Fundamentální fyzikální objevy z let 1918–1939 a jejich ohlas v českomoravském prostředí	7
<i>Michal Černý</i>	
Odras kloboučnického podnikání rodiny Hückel do rozvoje vědy a techniky	21
<i>Radek Polách</i>	
Kopřivnická automobilka Tatra v letech 1916–1945 a její zaměstnanec Bedřich Lakota	34
<i>Markéta Tobolová</i>	
Automobily brněnské podnikatelské elity na příkladu tří rodin: Löw-Beer, Stiasni, Tugendhat	49
<i>Sylvie Zouharová Dyková</i>	

PODNIKATELÉ, ŽIVNOSTNÍCI A JEJICH PODNIKY

Oberleithnerové – osudy šumperské podnikatelské rodiny v éře první Československé republiky	62
<i>Pavla Dubská</i>	
Bratři Schoellerové, c. k. privilegovaná továrna na jemná sukna a vlněné zboží v Brně a další podnikání rodiny Schoellerů	75
<i>Bohumír Smutný, Naděžda Urbánková</i>	
Podnikatelské aktivity Jana Vacy v prvních desetiletích 20. století na střední a severní Moravě (se zaměřením na cukrovarnictví)	93
<i>František Čapka</i>	
Továrna na sukna bratří Kleinů. Kapitola z dějin textilního průmyslu v meziválečném Brně	104
<i>Dana Vedra</i>	
Lesní hospodářství firmy Baťa	121
<i>Pavel Mašláň</i>	
Kroměřížská strojírenská firma Magneton v letech 1926–1938	135
<i>Martina Šlancarová</i>	
Drobný průmysl a podnikání v Brně-Tuřanech v období první republiky	142
<i>Jarmila Pechová</i>	

PRŮMYSL NA STRÁNKÁCH ODBORNÝCH PERIODIK

Slovenský drevársky priemysel (1928) – jediný odborný časopis Slovenska pre všetky odvetvia drevárskeho priemyslu	153
<i>Ján Džujko</i>	

ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ

Vojenský telefonista a telegrafista v roce 1922	164
<i>Blahomil Grunda</i>	

Abstrakty	176
------------------	------------

Abstracts	180
------------------	------------

Seznam autorů	185
----------------------	------------

Shrnutí / Summary	186
--------------------------	------------

Dosavadní bádání o dějinách průmyslu, techniky a exaktních věd na Moravě a ve Slezsku v meziválečném období ani zdaleka nevyčerpalo všechny své možnosti, stále zůstává řada bílých míst, zejména z oblasti jednotlivých odvětví průmyslu a podnikatelských aktivit, která na své zpracování teprve čekají. I to byl jeden z důvodů, proč se Technické muzeum v Brně rozhodlo vydat další kolektivní monografii v ediční řadě Acta Musei Technici Brunensis, která se snaží posunout naše znalosti této problematiky alespoň částečně dál a ozřejmit málo nebo téměř vůbec probídaná témata.

Cílem kolektivní monografie, složené z 13 kapitol, která je dílem odborných a vědeckých pracovníků veřejných vysokých škol, archivů a muzeí z České a Slovenské republiky, je přiblížit a osvětlit neznámé či prozatím málo probídané kapitoly z vývoje vybraných odvětví průmyslu (textilnictví, strojírenství, dřevozpracující průmysl ad.), techniky (automobilismus ad.), exaktních věd (fyzikální vědy). Zahnutá je též činnost významných osobností (Jan Vaca, rodina Schoelerů, Oberleitherové, bratři Kleinové ad.), které se uplatnily v podnikatelském prostředí a v oblasti techniky v českých zemích a na Slovensku v letech 1918–1939. Jako nutné se ukázalo pojednat tato témata i s přesahem do posledních desetiletí habsburské monarchie a do období po roce 1939, respektive po roce 1945, a to zejména tam, kde bylo nutné téma provázat s předchozím vývojem či jej dovést ke svému logickému závěru. Závěrečný příspěvek je pak přepisem dobových zápisů kurzu telefonistů a telegrafistů vojáka základní prezenční služby v nově se tvořící československé armádě. Různorodost a tematická pestrost příspěvků je výrazným příkladem interdisciplinárního zpracování sledované problematiky, což bylo především záměrem editorů předkládaného svazku edice. Publikace si samozřejmě nedělá nároky vyčerpávajícím způsobem odpovědět na položené otázky, ostatně to nebylo ani jejím záměrem, přesto se v mnoha směrech snaží dát podněty k dalšímu možnému bádání v uvedené problematice. Děkujeme všem autorům, kteří přispěli ke vzniku kolektivní monografie a rovněž oběma recenzentům za jejich cenné rady a připomínky.

František Čapka, Radek Slabotínský (eds.)